

Ger de Joode

Leven en werk van een geometrisch beeldend kunstenaar

Alles wat je zoekt, is al voorhanden

Als jongetje van tien loopt Ger langs de oevers van het rivierengebied rond zijn geboorteplaats Woudrichem. De Maas en de Waal vloeien er samen en stromen als Boven Merwede westwaarts richting de Noordzee. De rivier fascineert hem. Eindeloze golfjes, ogenschijnlijk steeds dezelfde, maar toch steeds andere: alles verandert en blijft toch steeds hetzelfde. Alles wat hij zoekt, is al voorhanden. In de natuur ziet hij een eindeloze variatie met steeds dezelfde bouwstenen: golven, zandkorrels, bladeren, schelpen, stenen. Het intrigeert hem en het laat hem niet meer los. Hij ontdekt de natuurlijke wetmatigheden van de rivier: eb en vloed, stroomribbels in het zand, vijf en zeshoekige basaltblokken. Als kunstenaar formuleert hij het later als volgt: "Als ik naar een rivier kijk, vraag ik mij af wat ik precies zie. Ik analyseer het steeds wisselende wateroppervlak en de samenhang van vormen en kleuren. Dat zet ik in gedachten om in wiskundig geordende patronen, structuren, maten en kleuren. Ik selecteer wat ik wil gebruiken en wat artistiek verantwoord is. Ik begin niet aan een schilderij voordat ik de complete compositie heb bedacht. Daarna werk ik het uit op papier. Pas dan schilder ik de compositie op doek, linnen of paneel". Interventies van de kunstenaar: isoleren, ordenen, gebruik maken van de eindeloze variatie in vormen en kleuren. Zo ontstaan zijn geometrisch bepaalde werken, een feest van de oneindige variëteit van de natuur, die de zintuigen prikkelt en het bewustzijn vergroot, tenminste voor wie er gevoelig voor is.

Jeugd in Woudrichem

Ger de Joode is geboren op 1 augustus 1939 in het Noord-Brabantse vestingstadje Woudrichem, drie deuren verder dan Jan Verhoeven, die, ruim tien jaar ouder dan hij, in zijn latere leven nog een belangrijke rol zal spelen in de ontwikkeling van zijn kunstenaarschap. Zijn vader was Ijmert de Joode en zijn moeder heette Maria Johanna de Bie. Een winkel in kruidenierswaren hadden ze in de Hoogstraat. Kleine ondernemers die hard moesten werken om de kost te verdienen voor het gezin met twee kinderen, Ger en zijn jongere zus Franske, die geboren werd in de Hongerwinter in februari 1945. Ze werd geboren met een klompvoetje, iets wat veel impact had op het gezin. Toch kwam Ger niks tekort, vertelt hij: "Mijn ouders hadden wel in de gaten dat ik ook aandacht nodig had. Voor die tijd waren mijn ouders best communicatief. Verdriet en angst waren bespreekbaar. Ze konden knuffelen en ook straffen als je iets misdaan had". Ger werd als kind al vroeg ingeschakeld in de winkel: de bestellingen van de leveranciers helpen uitpakken, potjes sorteren en op de planken zetten. Zijn ouders waren Nederlands hervormd, niet ethisch, niet zwaar. "Als ze nog leefden, zouden ze nu lid van de PKN zijn." Samen met zijn vader ging hij als kind wekelijks naar de kerk. Zijn moeder ging pas later mee, vanaf de jaren vijftig. Vader was toen president kerkvoogd. Ger herinnert zich een tamelijk liberale opvoeding. Hij ging naar de openbare lagere school. De christelijke opvoeding deden ze wel thuis, vonden zijn ouders. Vader was ook voorzitter van de oudercommissie op de lagere school. Zijn vader stemde CHU en later CDA, zijn moeder VVD. "Dat weet ik, omdat ik later zelf hun stemmen bij volmacht uitbracht". Verschillende dozen kleurpotloden had Ger als jongetje al. Vader en moeder lieten hem veel tekenen, want het was druk in de winkel en tekenen deed hij graag. Ze hadden geen tot weinig belangstelling voor beeldende kunst. Zijn vader kon goed tekenen, maar hij deed er niks mee. Wel met muziek. Hij was lid van de oratoriumvereniging en een verwoed 1 operaliefhebber. Ook

zijn zus had veel tekentalent. Als kind tekende ze vaak, maar na haar huwelijk toonde ze haar artistieke neigingen noodgedwongen in, druk als ze was met het huishouden en later met de verzorging van haar ernstig zieke man. "Jammer, want ze kon beter tekenen dan ik". Van de oorlog heeft Ger niet veel meegekregen. "Een aantal maanden was er een rare snoeshaan in huis. Dat bleek later een onderduiker geweest te zijn". Spanning of angst heeft Ger als kind nooit gevoeld. Alleen de laatste maanden van de oorlog maakte hij bewust mee. De winkel van zijn ouders grensde aan de stadsmuur en daarin zat een nis die als schuilkelder werd gebruikt.

Coming of age

Na de lagere school ging Ger naar de openbare Ulo in Gorinchem. Dat betekende elke dag twee keer met het pontje naar de overkant van de rivier. Na de Ulo ging hij naar de christelijke kweekschool in Gorinchem. De openbare, die eigenlijk de voorkeur had, bevond zich in Dordrecht en dat was toch iets te ver weg. In de jaren vijftig, zijn puberjaren en jaren als jongvolwassene, volgde hij de opvattingen en de levensvisie van zijn ouders. Hij ging naar de kerk, zat op catechisatie en deed op zijn twintigste geloofsbelijdenis. Meteen nadat hij op de kweekschool zijn acte volledig bevoegd onderwijzer had gehaald, in 1961, ging hij in militaire dienst. "Vanaf toen gingen de dingen er heel anders uitzien." Hij kwam los van zijn ouders en zijn gevoel van onafhankelijkheid werd versterkt door de ontwikkelingen in de jaren zestig: democratisering, ontkerkelijking en individualisering. Behoudens een korte opleving in de jaren zeventig doordat hij verkering kreeg met een katholiek meisje, betekende het geloof steeds minder voor hem. Ger ging niet meer naar de kerk, en noemt zich later niet meer religieus. Hij gelooft niet in een leven na de dood. "Er is een samenhang tussen lichaam en ziel. Als het lichaam sterft, dan sterft de geest ook. andersom trouwens ook." Ger denkt dat de thema's in zijn werk, zoals de tegenstellingen tussen chaos en orde, tussen eindigheid en eeuwigheid, niks met geloof te maken hebben. "Het zijn nuchtere constatering van de realiteit zoals deze zich aan mij voordoet. Ik zou mij zelf een agnost noemen: er is niks, denk ik, maar zeker weten doe ik dat niet. Er is dag en nacht, er is een begin en een einde, maar of er iets is na dat einde, ik denk het niet, ik kan het in ieder geval niet benoemen. Angst voor wat er na het einde, na de dood, komt, heb ik niet." "Wat ik interessant vind aan het thema van de tijd, is het verschil in beleving ervan. Het verschil tussen de werkelijke tijd en de beleefde tijd. Mensen kunnen zeggen "Ik zat een eeuwigheid in de lift" en dan blijkt het tien minuten geweest te zijn. Of andersom dat één minuut stilte voor een overledene een eeuwigheid lijkt te duren. Dat intrigeert me, dat verschil in werkelijke en beleefde tijd probeerde ik in de serie Alpha en Omega een uit te drukken en ik denk dat het me gelukt is".

Artistieke ontwikkeling

Heeft zijn opvoeding nauwelijks tot geen invloed gehad op zijn artistieke ontwikkeling, voor het onderwijs geldt dat zeker niet. Op de Ulo was het tekenonderwijs nog slecht, het was vooral veel natekenen, geestdodend en saai, maar op de kweekschool veranderde dat. Het was de tijd waarin de vrije expressie opgeld deed, het ging er vooral om dat je je gevoel kon uiten. Vanaf de derde klas kwam daar gedegen vakonderwijs bij: gerichte opdrachten over perspectief, kleur en vorm. Ger herinnert zich uitstekende leraren voor tekenen en handenarbeid: de heer P.B. Renes en mevrouw Greet Konings. In die tijd tekende en schilderde Ger voornamelijk figuratief: landschap, stillevens en portret. Hij was er ook redelijk goed in, zegt hij zelf. Er is nauwelijks iets van bewaard gebleven. Bijna alles heeft hij later weggedaan, zelfs zijn eindexamentekeningen.

Nog twee of drie tekeningen zijn er over uit die tijd. De Academie als vervolgopleiding was in die jaren wel ter sprake gekomen, maar dat ging niet door omdat hij in militaire dienst moest. Na zijn rekrutentijd in februari 1961 volgde hij de officiersopleiding en daarna tekende hij bij als 2 beroepsmilitair. In de hoogste jaren van de kweekschool, eind jaren vijftig, had hij een traumatische liefdeservaring gehad. Het leger beviel hem daarna omdat hij er veel fysieke inspanning kon leveren, hij kon er zijn verdriet in afreageren en de strenge hiërarchie waardeerde hij, omdat deze rust en structuur in zijn leven bracht. Na zes jaar hield hij het voor gezien, het strakke systeem dat hem aanvankelijk zo aangetrokken had, ging hem steeds meer tegen staan. De tijdgeest hielp een handje mee, het liep tegen het jaar 1968, het verzet tegen autoriteiten en de roep om democratisering klonken in de gehele samenleving en bereikten natuurlijk ook defensie. In 1967 ging Ger als 1ste luitenant met groot verlof. Hij was drie jaar daarvoor getrouwd met Finy Van de Voort en was vader geworden van twee kinderen, Gert-Jan en Marie-Claire. Stoppen met het leger betekende wel heel snel nieuw werk zoeken om de kost voor zijn gezin te verdienen. Zijn keus viel op het onderwijs. Tijdens zijn diensttijd had hij al een tijdje les gegeven en toen hij merkte dat dat hij daar plezier in had, vooral in tekenen, haalde hij in een half jaar tijd de LO-akte tekenen. Daarna volgde hij twee jaar een opleiding op de avondschoon van de Stadsacademie van Maastricht. Hij werd benoemd op een huishoudschool in Geleen, waar hij avo-docent werd (algemeen vormend onderwijs, de zogenaamde avo-vakken waren taal, rekenen, aardrijkskunde, geschiedenis, tekenen en handenarbeid). In 1969 werd zijn derde kind geboren, Anne-Marie. In hetzelfde jaar werd hij leraar avo op de Technische School in Wageningen. Er ontstonden spanningen in zijn huwelijk die in 1973 resulteerden in een scheiding. Intussen had hij een nieuwe relatie gekregen met Ankie, met wie hij een jaar later trouwde en tot op de dag van vandaag getrouwd is.

Ontwikkeling tot kunstenaar

Door zijn studies voor de LO-akte tekenen en de avondlessen op de Stadsacademie had Ger de smaak goed te pakken gekregen. Hij wilde eigenlijk verder studeren en toen de rust in zijn privéleven was teruggekeerd, gaf hij in 1975 gehoor aan een lang gekoesterde wens: hij meldde zich aan op de Kunstacademie. Deze stap is erg belangrijk geweest voor zijn artistieke ontwikkeling. Overdag gaf hij fulltime les (in die tijd betekende dat 32 lessen van 50 minuten per week) en vier avonden in de week ging hij naar de Academie voor Beeldende Kunsten te Arnhem. Het eerste studiejaar van Ger startte met vijftien leerlingen, na het eerste semester waren er nog negen over en aan het eind van de eerste fase deden er zeven examens. In 1979 behaalde hij zijn tweedegraads bevoegdheid en drie jaar later sloot hij zijn studie af met het behalen van de eerstegraads bevoegdheid voor het geven van lessen in de beeldende vakken. In de laatste studiefase koos Ger voor de specialisatie Monumentale Vormgeving. Hij kreeg er les van Berend Hendriks, een zeer veeleisende docent die van enorme betekenis is geweest voor Ger. Berend Hendriks was een man die mensen kon inspireren. Hij deed daarbij een beroep op de inzet van ieders totale persoonlijkheid. "Kon je dat niet opbrengen, dan studeerde je niet bij hem af". Van de groep van Ger deed alleen hij eindexamen bij hem. Het was diezelfde Berend Hendriks die het bewustzijn bij Ger stimuleerde dat hij kunstenaar zou kunnen worden. Hij was het ook die hem middels pittige opdrachten de interesse voor de geometrische kunst heeft bijgebracht. "Tijdens mijn specialisatie zat ik voor het eerst op mijn vrije avonden voor mijn volle plezier te tekenen, ik ging heel anders denken over beelden, niet meer gericht op de reële werkelijkheid." Het figuratieve beelden had hem nooit de voldoening gegeven waarnaar hij op

zoek was. Toen de geometrie in beeld kwam, kreeg hij voor het eerst het gevoel dat hij iets aan het ontwikkelen was. “Berend Hendriks heeft de kiem van mijn kunstenaarschap gelegd.” Toch zou het nog heel lang duren voordat Ger zich definitief en volledig aan de kunst ging wijden. Eerst gaf hij nog vele jaren les op de Technische School in Wageningen, aanvankelijk met veel plezier, maar later, in de jaren negentig, toen fusies, reorganisaties en schaalvergroting in het onderwijs aan de orde van de dag waren en zijn school onderdeel 3 werd van scholengemeenschap Pantarijn, met steeds minder voldoening. Toen hij er in 1998 met een regeling uit kon om plaats te maken voor jongere collega’s verliet hij het onderwijs. Sinds 1996 woont hij in Leusden en vanaf 1998 werkt hij fulltime in zijn atelier in Amersfoort.

Kunstactiviteiten en exposeren in Amersfoort

Het eerste atelier dat Ger in 1996 in Amersfoort betrok, bevond zich op de Koppelweg 62. In het grote pand vlakbij de Eem zat ook kunstenaarsvereniging Artré, een samenwerkingsverband van 9 beeldende kunstenaars uit de regio. In december 1997 had hij in hun expositieruimte/kunstuitleen op Muurhuizen 96-98 zijn eerste solotentoonstelling in Amersfoort. In de oudejaarsnacht van 1998 branden de ateliers af en verblijft Ger korte periodes in andere atelierruimtes in de stad. In 2000 vestigt hij zich met 3 andere kunstenaars op de Neonweg 12 en daar zit hij tot op de dag vandaag. Het blijkt de start van een lange reeks activiteiten en exposities in Amersfoort, waarvan de meeste georganiseerd werden door de Stichting Kunstijkroute (opgericht in 1994 en in 2010 omgedoopt tot Stichting Kunst in Amersfoort). Deze stichting ontwikkelde zich vanaf 2000 tot een grote netwerkorganisatie die niet alleen een maandelijks open atelierroute in de binnenstad organiseerde, maar ook tal van andere activiteiten: o.a. de Kunstrijroute, de Staalkaart Amersfoortse Kunstenaars en de Kunstvaarroute. Ger heeft aan al deze activiteiten minimaal één keer, maar soms vaker, meegedaan. Met de Staalkaart Amersfoortse Kunstenaars deed hij vanuit zijn atelier op de Neonweg zelfs zes keer mee: van 2000 tot en met 2005. De Staalkaart, die tot 2008 heeft bestaan, was een groots opgezet kunstproject, waaraan jaarlijks in het derde weekend van oktober ongeveer 130 kunstenaars meededen vanuit hun ateliers verspreid door de hele stad, inclusief de buitenwijken. Ook de musea en de galleries gaven acte de presence. Flankerend waren er allerlei andere activiteiten zoals een kunstveiling, een kunstboekenmarkt, performances, workshops en nog veel meer. Duizenden mensen wandelden en fietsten in dat weekend langs de ateliers met in hun hand de karakteristieke langwerpige Staalkaartcatalogus, waarin alles te vinden was: deelnemers, adressen, routekaartjes en een overzicht van alle activiteiten. In 2005 werd Ger uitgenodigd deel te nemen aan de Kunstvaarroute, een tweejaarlijkse beeldenroute in en langs het water van de Amersfoortse grachten die in dat jaar voor de tweede keer werd georganiseerd. Ger produceerde een geometrisch schilderij van 0,5 m x 2.00 m, dat vóór het Mondriaanhuis op de kademuur van de Kortegracht bevestigd werd. In de zomers van 2002 en 2004 deed hij mee aan de Salon Amersfoortse Kunstenaars, een al langer lopend initiatief van Centrum Beeldende Kunst De Zonnehof. Het was bedoeld om tweejaarlijks een overzicht te geven van de actuele stand van zaken van de beeldende kunst in de stad. In 2002 was deze expositie uitgegroeid tot een grote manifestatie die maar liefst op 5 locaties in de stad te zien was. Ger nam deel in het Mondriaanhuis met drie schilderijen uit de Alpha en Omega-serie. In 2004 was er opnieuw een Salon, nu georganiseerd op één locatie: in het Rietveldpaviljoen op De Zonnehof. In 2005 werd Centrum Beeldende Kunst De Zonnehof gesloten (om pas vier jaar later als Kunsthal KAdE te herrijzen). Vanaf 2006 is de Salon niet meer gehouden. Het Staalkaartweekend werd in 2010

opgevolgd door 'Vreemde gasten', een tweejaarlijkse manifestatie waarbij diverse bewoners van de binnenstad in het derde weekend van oktober in hun huis een of meerdere kunstenaars te gast hebben en hun deur open zetten voor publiek. In de jaren 2010, 2012 en 2014 heeft Ger aan deze manifestatie deelgenomen. De Kunstkijkroute werd in 2014 voor het twintigste jaar georganiseerd. Ger deed een aantal maanden mee, vanuit Frame.de.gallery aan de Stadsring waar hij o.a. een aantal van zijn reliëfs exposeerde.

Jan Verhoeven

Niet alleen Amersfoort is belangrijk voor Gers artistieke ontwikkeling, cruciaal voor zijn 4 carrière als kunstenaar was de ontmoeting in 2000 met de verzamelaar Jan Verhoeven. Ger had een solo-expositie in zijn geboortestadje Woudrichem en daar kwam hij hem tegen. Jan Verhoeven was enthousiast over zijn werk en kocht meteen zeven werken. "Het is elke keer een hoogtepunt als iemand geraakt wordt door mijn werk. Het is een bevestiging dat de weg die je ingeslagen bent, ook gewaardeerd wordt. Maar zeven werken in één keer, dat is toch wel heel bijzonder om mee te maken." Jan Verhoeven (Schijndel, 1928), die als (interim)manager bij diverse multinationals in alle werelddelen heeft gewerkt, bouwde zijn verzameling abstracte kunst niet rationeel en zakelijk op, maar vooral intuïtief. Op zijn vijftiende kocht hij zijn eerste kunstwerk aan. De collectie beslaat nu, ruim 70 jaar later, meer dan 550 werken van 45 verschillende kunstenaars. Grofweg is de collectie in twee stromingen te verdelen: lyrische abstractie en geometrische abstractie. Jan Verhoeven verzamelt beide soorten werk uit de periode na 1945 van kunstenaars uit voornamelijk Amerika en Europa. In de loop der jaren kreeg hij belangstelling voor de tegenstelling tussen de lyrische abstractie en de geometrische abstractie. Hij ontdekte dat beide varianten ook voor kunnen komen binnen het oeuvre van één kunstenaar, zelfs binnen een en hetzelfde werk. Wat hem daarna begon te interesseren, was om van elke stijlperiode van een voor hem belangrijke schilder een voorbeeld in de verzameling te hebben zodat hij diens artistieke ontwikkeling kon volgen en kon laten zien. Dit resulteerde in de aankoop van grote aantallen schilderijen van elke door hem bewonderde kunstenaar. Na de aankoop van zeven van zijn werken in 2000 in Woudrichem kocht Jan Verhoeven nog diverse andere werken van hem aan. Hij is anno 2014 met twaalf werken in de collectie vertegenwoordigd en daarnaast met diverse series tekeningen en minisculpturen. "Ik bewonder kunstenaars als De Joode. Kil is zijn werk allerminst. Ik zou het zelfs gevoelig willen noemen. Vanuit mijn huis kijk ik uit op een geweldig rivierlandschap. Als je hier een geschilderd landschap zou ophangen, zou het verbleken bij de werkelijkheid. Het werk van De Joode blijft recht overeind. Het overwint het prachtige uitzicht met gemak. Het mooie en fascinerende van de abstractie vind ik het afstand nemen van de omgeving. Alles wat niet essentieel is, wordt weggelaten. Wat overblijft wordt van belang. De Joode laat zich niet leiden door de realiteit van buiten, maar bedenkt iets zelfstandig." (Jan Verhoeven over tentoonstelling van Ger de Joode in Art Transit, Amersfoort 2008) Samen met de Griekse Amerikaan Nassos Daphnis (1914 - 2010), de Belgische kunstenaars Gilbert Decock (1928 - 2007) en Mark Verstockt (1930 - 2014) en de Nederlandse kunstenaars Jaap Egmond (1913 - 2008) vormt Ger de Joode de ruggengraat van de verzameling geometrische kunst van Jan Verhoeven.

Yellow Fellow

Toch is de aankoop van zijn werken niet de enige reden dat Jan Verhoeven belangrijk is voor Ger de Joode. De collectie van Jan Verhoeven vormt ook de basis voor de activiteiten van Stichting

Yellow Fellow en die organisatie is zowel voor de persoonlijke ontwikkeling van Ger als voor de promotie van zijn werk van enorm belang. Ervan overtuigd dat abstracte kunst een stimulans is om tot creatieve oplossingen te komen, begon Jan Verhoeven in 2003 aan het project Yellow Fellow, met als doel een centrum voor de continuïteit en vitaliteit van abstracte kunst te realiseren. Als cultureel ondernemer zag Verhoeven mogelijkheden om verbindingen te leggen tussen abstracte kunst, wetenschap en samenleving; een centrum als werkplaats waarbij de kunst aan de muur hangt als gereedschap om creativiteit en innovatie te bevorderen. Hij doet dat tot op de dag van vandaag vanuit een mooie locatie in de vestingstad Woudrichem. Het programma-aanbod rondom exposities uit de collectie Verhoeven varieert van inspiratiegesprekken, rondleidingen en kunstconcerten tot workshops, lezingen, congressen en symposia. 5 Ontmoeten, vergaderen en netwerken in een museale context, daar gaat het om bij Yellow Fellow. Ger de Joode voelt zich nauw betrokken bij Yellow Fellow als organisatie. Hij zit in een denktank die aan de basis staat van de ontwikkeling van het gedachtegoed en de daaruit voortkomende programma's en activiteiten. De Yellow Fellow Denktank die maandelijks bij elkaar komt in Woudrichem, bestaat behalve uit Jan Verhoeven en Ger de Joode ook uit Menna Kruiswijk, (ondernemer en management consultant), Joop Brukx (complexiteitsdeskundige), Piet Kramer (voormalig directeur Philips Natlab), Jaap Hartman (beeldhouwer en directeur van bronsgieterij Myron), Caroline van der Linden (programmamaker bij De Baak en beeldhouwer) en Frans van Gurp (voormalig HRM directeur van Philips). Ook Errit van der Velde, emeritus hoogleraar wijsbegeerte aan de Universiteit van Twente, nam een groot aantal jaren deel aan de denktank. Hij heeft er in 2011 een boekje over geschreven: *Perspectieven. Filosofische reflecties op abstracte kunst, filosofie, wetenschap, bestuur en samenleving*. Het is een cultuurfilosofisch traktaat, waarbij de gedachten van Errit van der Velde in het bijzonder refereren aan het werk van Ger de Joode, zoals hij in het eerste hoofdstuk schrijft. Hij maakt daarbij dankbaar gebruik van een serie door Ger gemaakte kubussen waarbij de zelf gestelde opdracht van Ger was om ze te halveren. Dat kan op verschillende voor de hand liggende (wiskundige) manieren. Leidraad was de zoektocht: kan het anders? Met verrassende mogelijkheden als resultaat.

Inspiratie in de kunst

Ger de Joode is niet alleen geïnspireerd door zijn docent Berend Hendriks. Ook door de verzamelaar Jan Verhoeven en door wetenschappers als Errit van der Velde. Maar zeker ook een aantal belangrijke kunstenaars uit de geschiedenis en collega-kunstenaars mogen tot zijn voorbeelden gerekend worden. In de kunstgeschiedenislessen op de kweekschool kwam hij voor het eerst in aanraking met het kubistische werk van Picasso en Braque uit de jaren vóór de Eerste Wereldoorlog. Hij voelde er zich toe aangetrokken net zoals tot de kunstenaars van Bauhaus en De Stijl uit de jaren twintig van de vorige eeuw. Piet Mondriaan is de eerste kunstenaar die hem echt raakte met zijn 'geometrische' werken. Bijzonder aan Mondriaan vindt Ger zijn niet-wiskundige, maar intuïtieve benadering. Zijn 'geometrische' werken kloppen, ze zijn op gevoel gemaakt en daardoor harmonieus. Een collega-kunstenaar die hem positief beïnvloed heeft, is Ad Dekkers. In de jaren 60 en 70 heeft Ger hem een paar keer ontmoet. Dekkers woonde en werkte toen in Gorinchem en Ger kwam hem daar tegen in zijn kweekschooltijd. Dekkers was al een jonge kunstenaar, Ger nog niet. Eens zag hij een figuratief werkje van Ger, groene huisjes met rode daken, Dekkers vond het helemaal niks en liet dat ook merken. Het was de eerste keer dat Ger op een andere richting in de kunst gewezen werd. Iets later ontdekte hij ook een andere leeftijdgenoot, Peter Struycken, die veel met kleur deed. En Jan Schoonhoven met zijn

monochrome witte reliëfs. Hun voorstellingen ontstonden volgens geometrische principes en verwezen niet naar een bestaande werkelijkheid. De kunstwerken kregen nietszeggende namen. Ger werkte zelf nog niet op deze manier, maar zij inspireerden hem in deze richting. De wiskunde en de wetenschap ziet Ger als inspiratiebronnen, ze zijn heel belangrijk voor hem (hij studeert zelfs wiskunde tot op de dag van vandaag!). “De wiskunde is ook hulpmiddel. Het is het voertuig waarmee ik beeldend uit de voeten kan. Ik was als kind al verwonderd over de wetmatigheden in de natuur, maar was er niet bewust mee bezig. Het gaat om de herhaling, de plooiën in zandbanken, het dag- en nachtritme. Dat wil ik vastleggen in wit, zwart en grijs, in één beeld vangen en dat is me uiteindelijk gelukt”. De herhaling van steeds dezelfde geometrische motieven in de natuur maakte hem in zijn jeugd al rustig en later werd het in de kunst voor hem de enige manier om greep te krijgen op zijn emoties en zich staande te houden in de chaotische werkelijkheid. “Van binnen ben ik juist erg emotioneel, maar in de communicatie kan ik er niet zoveel mee. In mijn schilderijen en mijn objecten kan ik me uiten en tot rust komen. In de Academiejaren waren mijn 6 schilderijen voor 75% gebaseerd op mijn verstand en 25% op mijn intuïtie. Tegenwoordig is het omgekeerd. Ik kan nu soms in één dag een schilderij maken, dan zit ik helemaal in een flow en komt wat ik denk en wat ik wil zeggen in één keer op het doek.”

Erkenning

Belangrijk voor zijn ontwikkeling als kunstenaar was de Torenexpositie in Woudrichem HOLLAND – BELGIUM 2-2 in de zomer van 2006 met werken van twee Nederlandse en twee Belgische kunstenaars, mede door de eerste publicatie over zijn werk die bij die tentoonstelling hoorde. Het was slechts een klein boekje van 28 bladzijden, maar mooi vormgeven en voorzien van een tiental illustraties van zijn werk, de meeste in kleur. De teksten waren deels van hemzelf en deels van zijn collega-kunstenaar Mark Verstockt, waarvan Ger zegt: “...een geweldige confrater die belangrijk is geweest voor mijn ontwikkeling als kunstenaar, een nestor die mij bevestigde dat ik op de goede weg zat en twijfels bij mij wegnam.” Een cruciaal moment in zijn carrière was ook zijn aanwezigheid in de expositie van de collectie van Jan Verhoeven in het Mondriaanhuis in Amersfoort in 2008 en in het boek dat bij die tentoonstelling verscheen, Tussen ratio en intuïtie, reacties op abstracte kunst, waarin door diverse auteurs in verschillende passages op zijn werk en zijn ontwikkeling wordt ingegaan. De hoogleraar kunstgeschiedenis Evert van Uiterter schrijft op pagina 45-47 over Ger’s fascinatie voor het vierkant en de serie schilderijen met de titel ‘Rotaties’. Eva Kleeman, directeur van het Mondriaanhuis in Amersfoort, memoreert de optische effecten in zijn werk. “Soms groeit een werk als je ernaar kijkt en begint het zich anders te gedragen” (p.55). Martien de Voigt, hoogleraar aan de TU Eindhoven, wordt gegrepen door het speelse gemak waarmee Ger de Joode varieert van “witte en grijze vierkantjes naar spontaan wentelende kleurbanen” (p.57). En Menna Kruiswijk beschrijft de beschouwing van het werk van Ger de Joode als een ontdekkingsreis waarbij je maximale vrijheid en ruimte krijgt om te kijken. De betekenis van het werk ontstaat pas in de dialoog. “Het kan zijn dat je iets ontdekt over orde en chaos, over vorm en kleur, over harmonie en disharmonie, over schoonheid en lelijkheid. Misschien ontdek je wetmatigheden en ordeningsprincipes. Misschien ontdek je een andere, nieuwe wereld, misschien ontdek je iets nieuws over jezelf [...]. Ik kan je verzekeren dat de ontdekkingsreis de moeite waard is. De enige voorwaarde voor een interessante reis is dat je jezelf net zo laat kennen als het schilderij” (p.106-107). Ook de expositie in Museum Van Lien in Fijnaart in 2010 was een hoogtepunt. Het museum toonde een overzicht van de belangrijkste geometrische kunstenaars in Nederland en Ger zat daar bij. Het was voor hem een belangrijke

moment van erkenning waardoor hij nog ontspanner in contact kwam met collega-kunstenaars. Die contacten heeft hij nodig om zelf geïnspireerd en inspirerend te kunnen blijven. Gesprekken met kunstenaars helpen daarbij, “zeker als je durft elkaars nieren te proeven.” Met Henk van Tricht, een intuïtief werkend geometrisch kunstenaar, heeft hij zo’n contact en met Piet van Zon, een Mondriaan-adept. “Zij inspireren mij, maar ik inspireer hen ook. Dat ze daarvoor openstaan, is een vorm van waardering en erkenning.”

Toekomstambities

Ger de Joode is de 75 gepasseerd. Hij voelt zich gezond genoeg om nog een paar jaar mee te kunnen. Zijn inspiratiebron staat nog niet droog en ook aan ambities ontbreekt het hem niet. “Ik streef naar grotere bekendheid. Ik kan me nog ontwikkelen, ik heb het ultieme werk nog niet gemaakt. Ik heb al wel een paar hoogtepunten gehad, maar ik heb het gevoel dat er nog meer in zit. Er moet nog iets groeien, ik weet nog niet precies in welke richting het zal gaan. Meer intuïtie, minder ratio? Spannend wat er gaat gebeuren”.

Lex van de Haterd 2016

In december 2019 schreef Ger ons dat zijn gezondheid het niet meer toeliet dat hij evenementen als de Ars en Mathesisdag kon bezoeken: “Vorig jaar lukte dat ook al niet en voor de toekomst verwacht ik daarin geen verbetering. Ook de belangstelling om dit soort zaken actief te volgen neemt af. Jammer, maar simpel gezegd kan ik het niet meer bijbenen. Dank voor de mooie uren die ik meegemaakt heb en succes met Ars en Mathesis”.

Daarna heeft Klaas Lakeman met Ger en een vriend van Ger werk geselecteerd t.b.v. ons jaarboek 2020 en voor museum Tesseract. Ons lid Harry van Helden had eind augustus contact met Ger’s zoon Gert-Jan die meldde dat Ger was opgenomen in een hospice. Op 12 september is hij daar overleden.